

Vasa centralsjukhus
Vaasan keskussairaala

Fosterdiagnostik

Fosterdiagnostik vid Vasa centralsjukhus

I väntans tider fylls huvudet av positiva tankar kring graviditeten och det växande barnet. Samtidigt kan det dyka upp en annan slags tankar - är babyn frisk? Mamman har rätt att delta i två avgiftsfria screeningsundersökningar i början av graviditeten. Vanligtvis deltar man i screeningarna i graviditetsvecka 12 och 21.

Sannolikheten att du ska föda ett barn med en utvecklingsstörning eller en missbildning är liten, cirka 3 %. För svårare utvecklingsstörningar är sannolikheten ännu mindre, 1–1,5 %. Den vanligaste orsaken till en utvecklingsstörning är Downs syndrom, 21-trisomi.

Frivilligt delta i screeningar

Vid Vasa centralsjukhus görs olika undersökningar för att upptäcka eventuella missbildningar. Deltagande i screeningarna är frivilligt. Screeningarna kan avbrytas i vilket skede som helst. Ett sjukt foster förutsätter inte att graviditeten avbryts, ifall föräldrarna inte vill det.

Screeningmetoder som används:

- tidig ultraljudsundersökning
- tidig serumscreeningsundersökning kopplad till ultraljudsundersökning
- andra trimesterns screening
- ultraljudsundersökning av morfologin
- fostervattenpunktion eller NIPT-test

Tidig serumscreeningsundersökning kopplad till ultraljudsundersökning

Serumscreeningsundersökning

Meningen med serumscreeningen är att bedöma fostrets risk för Downs syndrom, 21-trisomi. I riskbedömningen beaktas följande faktorer: mammans ålder, vikt, fostrets ålder enligt ultraljud, blodprovernas

resultat och nacksvullnadens tjocklek. För att få ett tillförlitligt resultat i riskbedömningen bör mammans vikt vara mellan 40 och 120 kilo. Blodprovet för serumscreeningen tas på hälsovårds-centralens laboratorium i graviditetsvecka 9–10+6. Helst ska blodprovet tas i vecka 10 för att riskberäkningen ska lyckas. Från provet undersöks två hormoner som moderkan producera.

Ultraljudsundersökning

Vid ultraljudsundersökningen i graviditetsvecka 12–12+6 mäts nacksvullnaden. En förstorad nacksvullnad ökar risken för kromosomavvikelse. Undersökningen görs via buken eller via slidan och urinblåsan måste vara tom. Övervikt försvårar undersökningen. Vid ultraljudsundersökningen konstateras fostrens antal och graviditets framskridande uppskattas noggrannare än utgående från den sista menssen.

Om det finns förhöjd risk rekommenderar vi fortsatta undersökningar i form av NIPT-test eller fostervattenpunktion. Vi diskuterar med föräldrarna om den förhöjda riskens betydelse och föräldrarna avgör sedan om de vill delta i fortsatta undersökningar.

Ultraljudsundersökning av morfologin

Ultraljudsundersökningen visar var moderkakan är placerad, graviditetens längd, fostrens antal och möjliga avvikelser i morfologin. Undersökningen görs i graviditetsvecka 21 via buken och med tom urinblåsa. Övervikt försvårar undersökningen.

Vid ultraljudsundersökningen av morfologin syns inte alla avvikelser. Fastställandet av könet hör inte till ultraljudsundersökningen.

Andra trimesterns screening

Andra trimesterns screening kan göras i graviditetsvecka 15+0–16+6 om screeningen inte är gjord under den första trimestern. Screeningen räknar risken för trisomi 21 samt för ryggmärgsbräck. Den här screeningen är inte lika tillförlitlig som första trimesterns screening.

NIPT-test

Undersökningen kan göras om risken i den tidiga serumscreeningen är förhöjd eller om det förekommit trisomier vid tidigare graviditeter. NIPT-testen gör det möjligt att identifiera de vanligast förekommande kromosomavvikelseerna genom ett blodprov av mamman. Den centrala fördelen med NIPT-undersökningen är att fostret inte behöver röras. På så sätt undviks missfallsrisken.

Eftersom undersökningen visar den beräknade sannolikheten för att kromosomavvikelse förekommer ger NIPT ingen diagnos. Ett avvikande resultat kräver alltid undersökning av kromosomerna via fostervattenpunktion för att säkerställa diagnosen. »

**Det är frivilligt
att delta i
screeningarna.**

Fostervattenpunktion

Meningen med fostervattenpunktionen är att säkerställa misstanken om kromosomavvikelse, som framkommit vid screeningen. Fostervattenpunktion görs med hjälp av ultraljud, när 15 graviditetsveckor har uppnåtts. Till fostervattenpunktionen hör en missfallsrisk, cirka 1/200.

Möjligheter till fostervattenpunktion finns om serumscreeningsundersökningen ger förhöjd risk, om NIPT-test ger positivt resultat eller om det vid tidigare graviditet finns kromosomavvikelser.

Tidsbeställning

Före tidsbeställningen är det viktigt att du har tänkt över de undersökningar du vill delta i. Du bör vara medveten om screeningundersökningens natur och riskerna som hör till fostervattenpunktionen samt betydelsen av resultatet av fostervattenpunktionen. Rådgivningens barnmorska/hälsovårdare skickar en remiss till sjukhuset. Utgående från denna får du en tid till undersökningen.

Mera information angående undersökningarna får du via mödrarådgivningen av hälsovårdaren/barnmorskan och i samband med undersökningen vid mödrapolikliniken. För att garantera ett fridfullt undersökningstillfälle önskar vi att högst en vuxen är närvarande och inga barn.

Kontaktuppgifter

Vasa centralsjukhus
Mödrapolikliniken, A-flygelns 8:e våning
Tidsbeställning tel. 06 213 2023
må och to kl. 14.00–15.00

Laboratoriets tidsbeställning:
www.nettilab.fi

www.vasacentralsjukhus.fi

Patienter, kunder och anhöriga › Förlossning › Mödrapoliklinik